

3 Vragenuur

Vragenuur

Vragen Van Kent

Vragen van het lid Van Kent aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat, bij afwezigheid van de staatssecretaris Openbaar Vervoer en Milieu, over **de stakingen bij ProRail**.

De voorzitter:

We gaan door met een tweede setje Kamervragen. Die zijn gericht aan de heer Madlener, de minister van Infrastructuur en Waterstaat. De heer Van Kent zal namens de Socialistische Partij de vragensteller zijn. Gaat uw gang.

De heer Van Kent (SP):

Voorzitter. Deze regering verhoogt de prijs van onze treinkaartjes, bezuinigt op bussen en trams overal in het land en doordat er vanuit de werkgever niet eens een loonbod kan worden gedaan dat de inflatie goedmaakt, stuurt de regering er nu op aan dat er bij ProRail gestaakt moet worden. Ik wil deze minister vragen of hij van plan is om ervoor te gaan zorgen dat de stakingen stoppen en dat er weer onderhandeld kan worden, door ProRail te bellen en op te dragen om aan de onderhandelingstafel plaats te nemen met een bod waarin reële inflatie wordt gecompenseerd.

De voorzitter:

De minister.

Minister Madlener:

Het beeld dat hier wordt geschetst, dat wij daarop aan zouden sturen, is natuurlijk geheel onwaar. Wij volgen de stakingen op de voet. Ik vind het ook uitermate vervelend dat reizigers en bedrijven last hebben van de acties die zijn aangekondigd. De staatssecretaris die ik nu vervang, is ook geheel bijgepraat door ProRail. De onderhandelingen vinden plaats tussen ProRail en de vakbonden. Dat zijn drie vakbonden. Twee daarvan zijn akkoord met het bod. Bij het bod van ProRail is rekening gehouden met de compensatie voor de inflatie. Als je naar de inflatie van 2021 tot en met 2024 kijkt, dan zie je dat dit bod boven die inflatie uitkomt. Het is dus niet zo dat werknemers onder die inflatie zitten. In ieder geval tot aan loonschaal 8 komt men boven die inflatie uit. Het eindbod dat nu is gedaan door ProRail, is helemaal in lijn met de cao van de NS. Dat is echt een prima lijn.

Er zijn ook cao's die een stuk minder hard zijn gestegen. Dan kijk ik bijvoorbeeld naar de rijksoverheid. Vergelijk het met ambtenaren van de rijksoverheid: dit eindbod van ProRail zit daar een stuk boven. Dat wil ik wel vaststellen. De eis van de FNV zou 50 miljoen euro per jaar extra gaan kosten. Ik kan alleen maar zeggen dat ProRail dat financieel echt niet in kan passen. We kennen allemaal de situatie rond het Mobiliteitsfonds. Als het spoor betaalbaar moet blijven, kunnen we die 50 miljoen niet inpassen. We zijn de afgelopen maanden met veel moeite tot die basiskwaliteit Nederlands Spoor gekomen. Daar zijn we allemaal blij mee. Dat betekent dat voor de komende acht jaar in ieder geval

het minimale onderhoud wordt gedaan. Maar een verhoging van de loonkosten zou hierop een direct effect hebben. Dat zou dus ten koste gaan van de kwaliteit van het spoor. Dat willen we ook niet. Ik stel dus vast dat er geen extra geld beschikbaar is. Ik zou ook echt niet weten waar dat geld vandaan moet komen. Wij zullen de ontwikkelingen nauwlettend volgen. Reizigers zullen ook rekening moeten houden met de acties die zijn aangekondigd. Ik raad iedereen die met de trein wil reizen aan om goed te kijken of die wel rijdt. Maar ik kan helaas niet een extra zak geld erbij toveren. Ik moet ook vaststellen dat dat bod in mijn ogen een reëel bod is.

De heer Van Kent (SP):

Openbaar vervoer is de beste filebestrijder. Het zorgt voor duurzaam en schoon transport van mensen. Maar wat doet dit kabinet? Het kabinet verhoogt de prijzen en verlaagt de betrouwbaarheid. Dit kabinet bespaart en bezuinigt op het vervoer in de regio. De SP wil juist dat openbaar vervoer betaalbaar wordt en beschikbaar is en dat er goed wordt gezorgd voor de mensen die ervoor werken. Ik wil de minister het volgende vragen. Als hij zegt dat dit een reëel bod is, hoe kan het dan dat er vanaf de start van de huidige cao, in het voorjaar van 2022, al sprake is van een inflatie van ongeveer 12%? Hoe kan het dan dat er nu gestaakt wordt — dat is een hele grote stap voor mensen; je legt niet zomaar je werk neer — voor een hele kleine inkomensvoorgang van 1%? De rest is reële inflatie die gecompenseerd wordt. Ik wil de minister het volgende vragen. Ik heb net de bestuurder van de FNV gesproken. Is de minister bereid om ProRail te bellen en te zeggen: ga weer aan de onderhandelingstafel zitten en kom met een reëel bod waarmee de inflatie wel wordt gecompenseerd? Dan kan deze minister ervoor zorgen dat de reizigers, al die mensen in Nederland, en degenen die moeten gaan staken hier niet de dupe van zijn, maar dat er een afspraak wordt gemaakt die ervoor zorgt dat mensen bij ProRail willen blijven werken en loon krijgen waarmee ze rond kunnen komen en waarmee de inflatie in ieder geval is afgedekt. Is de minister daartoe bereid?

Minister Madlener:

Ik heb ten eerste vastgesteld dat er wel degelijk sprake is van een inflatiecorrectie vanaf 2021. Het is dus niet zo dat hier een bod ligt waarbij de werknemers van ProRail erop achteruitgaan. Tot loonschaal 8 is er zelfs sprake van een kleine vooruitgang. Dat kan ik niet zeggen voor alle ambtenaren van de rijksoverheid, bijvoorbeeld, want die gaan er wel op achteruit in die tijd. Als je kijkt naar de hele overheid, is dit echt een reëel bod. Ik zie ook dat er geen geld is bij ProRail om hier zomaar in te passen. Ik wil ook vaststellen dat twee van de drie vakbonden die aan de onderhandelingstafel zitten al akkoord zijn gegaan met dit eindbod. We moeten dus niet doen alsof dit geen reëel eindbod is. Kennelijk vindt FNV het nog niet genoeg. Ik hoop uiteraard dat die gesprekken weer op gang komen en dat ze er toch uit gaan komen, maar ik heb geen zak geld om naar de onderhandelingstafel te brengen. Het is een eindbod van ProRail. Daarmee denk ik dat acties inderdaad onvermijdelijk zullen zijn.

De heer Van Kent (SP):

Zolang dit de opstelling blijft van de PVV-minister is dat waar. Dan zorgt deze minister ervoor dat er gestaakt moet

worden, dat de treinen uitvallen in Nederland en dat er de komende tijd chaos is op het spoor. Maar deze minister kan er ook voor kiezen om ProRail op te dragen om te gaan snijden in de inhuur van externen, consultants en allerlei adviezen en rapporten die steeds maar weer worden gevraagd, die miljoenen en miljoenen euro's kosten. Deze minister kan er ook voor kiezen om bij de minister van Financiën op tafel te slaan en te zeggen: de mensen die bij ProRail werken zijn serieus, zij gaan mij aan het hart en ik wil ervoor zorgen dat ze bij ProRail blijven werken, want er is een tekort van 100.000 tot 150.000 mensen die in de infrastructuur kunnen werken in 2030. Dat is het perspectief. Laten we dus zuinig zijn. Laten we goed zorgen voor de technici die onze sporen onderhouden en die voor onze veiligheid zorgen. Want alleen dan kan die trein blijven rijden. Ik vraag dus nogmaals aan deze minister: kiest hij ervoor om de komende tijd chaos en ellende op het spoor te laten bestaan? Of kiest hij voor de mensen die bij ProRail werken en voor een reëel loonbod vanuit de werkgever?

Minister Madlener:

Deze minister kiest ervoor om de onderhandelingen te laten waar ze horen, namelijk aan tafel bij ProRail, FNV en de andere vakbonden. Als er geen sprake zou zijn van een reëel bod, had ik gezegd: ik ga ernaar kijken. Maar ik kan echt niets anders dan vaststellen dat dit bod, als ik het vergelijk met de hele overheidssector, echt uitsteekt boven het gemiddelde van de ambtenaren. Ik kan dus echt niet zeggen dat dit geen reëel bod is. Ik vind dat we de onderhandelingen moeten laten waar ze horen, namelijk aan de onderhandelingstafel. Twee vakbonden zijn al akkoord. Ik vind stakingen natuurlijk ook heel vervelend. We gaan er ook alles aan doen om de reizigers in ieder geval goed op de hoogte te houden van hoe het gaat. De staatssecretaris heeft ook toegezegd om de onderhandelingen waar nodig goed te begeleiden en om het in ieder geval in de gaten te houden. Op dit moment kan ik inderdaad niet met een zak geld komen om te zeggen: we lossen het op die manier op. Het is een reëel bod. Ik stel vast dat ProRail echt niet de financiën heeft om hier zomaar 50 miljoen bij te passen.

De heer Van Kent (SP):

Je kan cao's niet op deze manier met elkaar vergelijken. Je moet kijken naar het moment waarop deze cao is gesloten, namelijk in het voorjaar van 2022. Daarna is er gigantische inflatie geweest. Dat weten we allemaal nog. Bij elkaar opgeteld kom je dan op dit moment tot ongeveer 12% inflatieachterstand voor de mensen die onder die cao vallen. Dan is een voorstel van een loonsverhoging van 1% boven op die inflatiecorrectie heel bescheiden. De minister kan wel een paar keer zeggen dat het een reëel bod is, maar dat maakt het nog niet waar. Het bewijs daarvan is dat er nu overal gestaakt wordt, omdat mensen terecht zeggen: wij willen er niet steeds op achteruitgaan in koopkracht; wij willen een inkomen waarvan we goed kunnen leven. Daarom nogmaals de vraag: kiest de minister de kant van de werkgever of de kant van het belang van ons openbaar vervoer op de korte en de lange termijn, en het behouden van deze mensen, die dit belangrijke werk doen? Wil de minister de telefoon pakken om ervoor te zorgen dat die stakingen niet door hoeven te gaan omdat er een akkoord komt?

Minister Madlener:

Het zou natuurlijk mooi zijn als de stakingen niet doorgaan. Ik zou bij dezen dus willen oproepen om vooral samen door te gaan met onderhandelen en te kijken waar ze eruit kunnen komen, want dat willen we natuurlijk allebei. Ik moet ook vaststellen dat de budgetten van ProRail zeer beperkt zijn.

De heer Van Kent (SP):

Daar gaat u over. U gaat daarover!

Minister Madlener:

Het hele pakket van de overheid is zeer beperkt. Als je kijkt naar mijn hele begroting Infrastructuur, zie je dat we op alle terreinen moeten snijden en dat we met minimale middelen heel veel onderhoud moet plaatsvinden. Dat vinden we ook heel belangrijk, dat er onderhoud plaatsvindt.

De heer Van Kent (SP):

...

De voorzitter:

Nee, nee.

Minister Madlener:

We kunnen ProRail dus niet in de problemen brengen. Ik vind het een reëel bod — dat blijft namelijk toch vooropstaan — want als ik kijk naar de hele publieke sector, dan zie ik dat ProRail er helemaal niet slecht vanaf komt; eigenlijk komt die er goed vanaf, ook als je kijkt naar de inflatie vanaf 2021. Ik ben het dus niet met de heer Van Kent eens dat het absoluut onvoldoende zou zijn. Ik denk dat we de onderhandelingen tussen de vakbonden moeten voeren waar die horen, namelijk aan de tafel bij ProRail. Twee vakbonden zijn al akkoord met het bod. Ik kan dus echt niet zeggen dat het nou zo ondermaats is. In het geheel aan financiën van in ieder geval mijn ministerie, zeg ik: ik denk dat dit echt wel een reëel bod is. Maar goed, het is aan FNV en diens leden om daar zelf ook wel of niet mee akkoord te gaan. Dat kan ik nu niet beïnvloeden. Ik hoop in ieder geval dat de acties van de baan gaan en dat iedereen zegt: hier kunnen we mee leven. Dat is mijn hoop.

De voorzitter:

Dank aan de heer Van Kent voor de vraag.

De heer Stoffer (SGP):

ProRail is de Rijkswaterstaat van het spoor. Als je de loongebouwen naast elkaar legt, zie je dat die van ProRail goudgerand is. Er ligt nu een uitstekend bod, en dan gaan ze staken. Daarmee raak je mensen die naar werk en naar school moeten en studenten die naar de universiteit moeten. Het hele land heeft er gewoon last van. Ik wil de minister vragen of hij schande wil spreken van het feit dat ze dit op deze manier doen voor die laatste paar euro's. Op deze manier raakt het weer het hele land, terwijl je als medewerker bij ProRail een prima portemonnee met geld hebt. Als je niet uitkijkt, denken mensen dadelijk ook: het zal me wat met dat spoor; ik ga wel met de auto. Concreet is mijn vraag: wil de minister een stevige uitspraak doen, zoals hij dat vroeger ook al deed als Kamerlid?

Minister Madlener:

Ik heb net uitgebreid betoogd waarom dit een reëel bod is. Het is natuurlijk ook aan FNV om dat zelf te beoordelen. De andere twee vakbonden vonden het inderdaad ook een reëel bod. Toen ik me op deze vraag voorbereide, heb ik me er ook in verdiept en gekeken hoe het er eigenlijk voor staat bij ProRail. Wat verdient je als je bij ProRail werkt? Is dat wel op orde, ook als je het vergelijkt met de rest van de rijksoverheid? Mijn conclusie is dat het eigenlijk een prima bod is. Maar goed, die beoordeling is niet aan mij. Ik kan het hier wel zeggen — de heer Stoffer zegt dat hier ook — maar dat betekent nog niet dat we daarmee de onderhandelingen kunnen beslechten. Ik stel dat dus alleen vast. Ik ga hier niet de taal bezigen die van mij gevraagd wordt; dat kan ik niet doen. Ik hoop dat de mensen er samen uit komen. Ik zie in ieder geval geen ruimte om hierbij met een zak geld te gaan bemiddelen. Ik denk ook dat het een reëel bod is. In die zin hoop ik echt dat mensen het bod toch accepteren en aan het werk zullen gaan. Ik ben het met de heer Stoffer eens dat acties in het openbaar vervoer ontwrichtend voor de maatschappij zijn, en zeer ongewenst. De acties zijn wel aangekondigd, zeg ik daarbij. We hebben hier een lijstje. Iedereen kan dat opzoeken op internet. We moeten ook de waarschuwing sturen dat je goed moet kijken of de trein wel rijdt als je met de trein gaat de komende week. Verder kan ik op dit moment helaas niets doen.

Mevrouw Veltman (VVD):

De stakingen zijn inderdaad ontwrichtend. Honderdduizenden mensen zullen hier de komende week last van hebben. De vorige afgesproken cao is sterk. De minister geeft zelf ook aan: er ligt nu een cao die er goed uit ziet. Het overgrote deel van de medewerkers van ProRail vindt dat ook. Twee van de drie bonden vinden dat ook. Maar één bond komt dan met die volkomen onrealistische eis van 15%. De vraag van de SP, maar ook de eis van die bond, getuigt maar weer dat die volkomen losgezongen is van de werkelijkheid.

De voorzitter:

Wat is uw vraag?

Mevrouw Veltman (VVD):

ProRail zou wat er nu ligt, waar al die partijen, behalve die ene bond, het juist ook over eens zijn, kunnen vaststellen. Daarmee zorg je er eigenlijk voor dat de staking van tafel is, omdat de FNV niet voor niets zal gaan staken. Kan ProRail het nu gewoon vaststellen zoals het voorligt? Dat is mijn vraag.

Minister Madlener:

Deze oplossing, dat we dit zouden kunnen doen, heb ik nog niet gehoord. Ik wil dit doorgeven aan de staatssecretaris, die ik hier vervang. Ik weet niet of dit reëel is. Het stakingsrecht is namelijk sterk. De positie van de FNV op het spoor is ook sterk, zoals we weten. In die zin kun je het dus begrijpen. De eis van de FNV ligt inderdaad wel heel ver af van die van de andere vakbonden. Dat valt wel op. Als ik kijk naar het geheel, naar de gehele overheidssector, dan is mijn oordeel dat het in ieder geval een zeer reëel bod is. In die zin vind ik het ook heel jammer dat op deze manier een soort powerplay wordt gespeeld over de rug van de reiziger. Ik vind dat jammer. Ik vraag dus alle onderhandelende partijen, in ieder geval de FNV, om hier nog eens

goed over na te denken. Praten kan altijd; ik ben daar graag toe bereid. Maar ja, ik kan op dit moment niet een staking afwenden door middel van een zak geld. De oplossing die mij wordt aangereikt, zal ik doorgeven aan de staatssecretaris, zodat er gekeken kan worden of dit zin heeft.

De heer Pierik (BBB):

Zodra er spoorstakingen aankomen, weet iedereen dat de reiziger hier weer de dupe van is. Heel Nederland zal daar trammelang van ondervinden. Mijn vraag aan de minister is of hij, gezien het feit dat er eigenlijk al twee bonden akkoord zijn en er één bond niet akkoord is, de impact van de landelijke spoorstaking proportioneel vindt en of hij, los van het sleutelen aan het bod dat er ligt, nog andere mogelijkheden ziet om de FNV toch over de streep te trekken.

Minister Madlener:

Ik heb begrepen dat dit een verbeterd eindbod is, dus in die zin is die ruimte er op dit moment niet. Inderdaad, de acties zijn ontwrichtend en vervelend. We willen de maatschappij dit eigenlijk niet aandoen. Ik doe dus ook een beroep op alle mogelijke stakers om dat toch niet te doen. Praten kan natuurlijk altijd. Als er bemiddeld kan worden, zijn we daar altijd toe bereid. Maar er is niet voldoende geld beschikbaar om tegemoet te komen aan de eis van de FNV, die veel te hoog is. Ik moet ook reëel zijn. Op dit moment zie ik dus geen oplossing. Het stakingsrecht is ook heel sterk. Ik ben dus bang dat dit onvermijdelijk gaat zijn; dat is de eerlijke boodschap. Ik betreur dat natuurlijk erg. Wij houden dit ook nauwlettend in de gaten. Het is echt de bedoeling dat we dit goed communiceren met de reizigers, zodat mensen niet voor niks op het perron staan te wachten.

De heer Olger van Dijk (NSC):

Ik denk dat de minister helder uiteengezet heeft dat hier toch een reëel bod lijkt te liggen. Nederland ziet zich vooral weer geconfronteerd met treinrellende. Die hebben we al, maar dat wordt alleen maar meer deze week door deze acties. We hebben eerder terecht een uitspraak gezien van de rechter die zegt dat Schiphol in ieder geval bereikbaar moet blijven. Nu lezen we net in het nieuws dat de gevolgen van deze staking veel groter zijn dan eerder verwacht werd en dat ook Schiphol wordt geraakt. Mijn vraag aan deze minister is eigenlijk: wat gaat hij nou doen om ervoor te zorgen dat niet alleen die overlast zo veel mogelijk wordt beperkt, maar dat bijvoorbeeld ook Schiphol goed bereikbaar blijft?

Minister Madlener:

We houden scherp in de gaten waar de acties plaatsvinden en welke impact dat gaat hebben op Schiphol en andere knooppunten. Als die gevolgen onacceptabel blijken, zullen we tot actie komen en dan sluit ik verdere maatregelen niet uit. We houden het dus scherp in de gaten. Ik roep dus ook heel Nederland op: als je met de trein wilt de komende tijd, kijk dan op het internet of op je app; wij gaan zorgen voor goede informatie. Helaas is het zo ver gekomen dat er acties aangekondigd zijn en gaan plaatsvinden. Ik vind dat ook heel erg jammer. Ik roep de onderhandelende partijen op om toch nog eens te kijken of dit bod niet toch acceptabel is, zoals de andere vakbonden het wel vonden. Vergelijk je eigen positie nog eens met de rest van de overheid, want

dit komt echt beter uit dan een heleboel andere overheidssectoren. In die zin denk ik dat het echt geen slecht bod is. Maar goed, het is niet aan mij om dat te beoordelen. Het is aan FNV en aan de leden. We zullen het dus afwachten. Houd in ieder geval je app, het internet en de spoorboekjes goed in de gaten.

De **voorzitter**:

Dank aan de minister voor zijn beantwoording.